



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GYMNÁZIUM TÝN NAD VLTAVOU

Autor: Mgr. Miroslav Jaroš

Datum: 30.4.2014

Ročník: prima

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Tematický okruh: Jazyková výchova

Téma: Skjadba

Klíčová slova: Předmět – rozvíjející větný člen

Anotace: Prezentace seznamuje s rozvíjejícím větným členem předmětem. Žáci se dozví, k jakému základnímu větnému členu patří, jak se na něj ptáme, jakým slovním druhem může být předmět.

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5

ROZVÍJEJÍCÍ VĚTNÉ ČLENY

Základní větné členy – podmět a přísudek mohou být dále rozvity rozvíjejícími větnými členy.

Podmět a přísudek jsou řídící větné členy, rozvíjející větné členy jsou závislé a blíže určují význam členů základních.

Rozvíjející větné členy jsou:

- 1) předmět,
- 2) příslovečné určení,
- 3) přívlastek,
- 4) doplněk

1) PŘEDMĚT

- je rozvíjející větný člen
- rozvíjí sloveso nebo přídavné jméno
(přísudek JSS s přídavným jménem)
- ptáme se na něj všemi pádovými otázkami (kromě 1. a 5. pádu)

Příklady předmětů ve větě:

- **Hráči běží s trenérem.**
- **Bratr požádal sestru o radu.**
- **Marie dala Honzovi dárek.**
- **Učitel se zajímal o některé žáky.**

Doplň do vět předměty a urči, v jakém jsou pádě:

- Už dlouho se těším _____ .
- V rádiu jsem slyšel _____ .
- _____ přemýšlíš?
- Napij se _____ , ať nemáš _____ .
- Pokládali _____ za velice šikovného a chytrého chlapce.

Doplň slovesa a přídavná jména vhodnými předměty (urči pád):

- *dobýt čeho*
- *dobývat co*
- *zásobit čím*
- *zvyklý čemu*
- *užívat čeho*
- *užívat co*
- *známý čím*

Jakým slovním druhem může být předmět? Nejčastěji:

⊙ podstatným jménem:

šel s **bratrem**, bude mít **tvář**

⊙ zájmenem:

našel **ho**, **co** potřebují, půjčil **mi**

⊙ někdy infinitivem:

schopen **dosáhnout**

Co vím

- ⦿ Předmět je rozvíjející větný člen.
- ⦿ Na kom je závislý?
- ⦿ Jak se na něj ptáme?
- ⦿ Jaký slovním druhem bývá předmět nejčastěji?

Zdroje

- Průvodce českým jazykem aneb co byste měli znát ze základní školy. Mgr. Věra Dobešová, Mgr. Vladimíra Fialová. Didaktis 2005, vydání první
- Český jazyk v kostce pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií. Jana Eislerová. Fragment 2006, první vydání
- Český jazyk pro 6. ročník základní školy a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií. V. Styblík, M. Čechová, P. Hauser, E. Hošnová. SPN – pedagogické nakladatelství, a.s., Praha 2004
- Český jazyk. Jiří Melichar a Vlastimil Styblík. SPN, n.p., 1967
- Český jazyk pro základní školy. E. Hošnová, I. Bozděchová, P. Mareš, V. Styblík, I. Svobodová. SPN, as, Praha 2006